

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 58/19

Λουξεμβούργο, 8 Μαΐου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-631/17
SF κατά Inspecteur van de Belastingdienst

Ένας ναυτικός ο οποίος διατηρεί την κατοικία του στο κράτος μέλος καταγωγής του, ενώ εργάζεται για λογαριασμό εργοδότη εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος, σε πλοίο που φέρει τη σημαία τρίτου κράτους και πλέει εκτός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας

Σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό, η εθνική νομοθεσία που έχει εφαρμογή στο εν λόγω πρόσωπο είναι εκείνη του κράτους μέλους κατοικίας του

Κατά την περίοδο από τις 13 Αυγούστου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, ο SF, Λεττονός υπήκοος και κάτοικος Λεττονίας, απασχολήθηκε ως ναυτικός σε επιχείρηση με έδρα στις Κάτω Χώρες. Ασκούσε τη δραστηριότητα αυτή σε πλοίο υπό σημαία Μπαχαμών, το οποίο έπλεε στη Βόρεια Θάλασσα εκτός της επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ολλανδικές φορολογικές αρχές εξέδωσαν πράξη προσδιορισμού φόρου με την οποία διαπίστωσαν ότι ο SF οφείλει κοινωνικοασφαλιστικές εισφορές στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης των Κάτω Χωρών για την προαναφερθείσα περίοδο. Εκτιμώντας ότι δεν υπάγεται στο σύστημα αυτό, ο SF προσέφυγε ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων.

Το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών), διατηρώντας αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού της ΕΕ για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας¹ σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας σε περιπτώσεις όπως αυτή του SF, αποφάσισε να υποβάλει σχετικά προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς τη νομολογία του κατά την οποία το γεγονός και μόνον ότι οι δραστηριότητες ενός εργαζομένου ασκούνται εκτός του εδάφους της Ένωσης δεν αρκεί για να αποκλεισθεί η εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, και ειδικότερα του επίμαχου κανονισμού, εφόσον η εργασιακή σχέση διατηρεί αρκούντως στενό σύνδεσμο με το έδαφος αυτό. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, όταν ένας υπήκοος της Ένωσης, κάτοικος κράτους μέλους, προσελήφθη από επιχείρηση εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος για λογαριασμό της οποίας ασκεί τις δραστηριότητές του.

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επίμαχη σχέση εργασίας διατηρεί αρκούντως στενό σύνδεσμο με το έδαφος της Ένωσης, δεδομένου ότι, κατά την κρίσιμη περίοδο, ο SF κατοικούσε στη Λεττονία και ο τόπος εγκατάστασης του εργοδότη του βρισκόταν στις Κάτω Χώρες. Κατά συνέπεια, η κατάσταση αυτή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4).

Αφού διαπίστωσε ότι ο SF δεν εμπίπτει στους ειδικούς κανόνες που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 16 του κανονισμού², ούτε στον γενικό κανόνα για τους ναυτικούς τον οποίο θέτει το άρθρο 11, παράγραφος 4, του κανονισμού αυτού, αλλά ούτε και στις περιπτώσεις που διέπονται από τα στοιχεία α' έως δ'³ του άρθρου 11, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού, το Δικαστήριο εξέτασε το ζήτημα μήπως ο SF υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του εν λόγω κανονισμού.

Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στο οποίο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των στοιχείων α' έως δ' του άρθρου 11, παράγραφος 3, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του κανονισμού που του εξασφαλίζουν παροχές δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών.

Το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι μια στενή ερμηνεία του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού, η οποία θα περιόριζε το πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής αποκλειστικώς στα πρόσωπα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα (όπως υποστήριξαν η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή), με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό του SF από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής, θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια τα πρόσωπα που δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις του εν λόγω άρθρου, ή σε άλλες διατάξεις του ίδιου κανονισμού, να μείνουν χωρίς προστασία σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης λόγω έλλειψης εφαρμοστέας νομοθεσίας.

Μια τέτοια ερμηνεία αντιβαίνει προς τον σκοπό που επιδιώκει η διάταξη αυτή αλλά και γενικότερα ο κανονισμός, ο οποίος συνιστά ένα ολοκληρωμένο και ομοιόμορφο σύστημα κανόνων σύγκρουσης νόμων που δεν αποσκοπεί μόνο στην αποφυγή της ταυτόχρονης εφαρμογής πολλών εθνικών νομοθεσιών και των εντεύθεν δυνάμενων να προκύψουν περιπλοκών, αλλά και στην αποτροπή του ενδεχομένου τα υπαγόμενα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού πρόσωπα να στερούνται προστασίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται σε όλα τα πρόσωπα που δεν αναφέρονται στα στοιχεία α' έως δ' της εν λόγω διάταξης και όχι μόνο σε εκείνα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η ορθότητα της ερμηνείας αυτής δεν κλονίζεται ούτε από τις Επεξηγηματικές σημειώσεις της Επιτροπής ούτε από τον Πρακτικό Οδηγό για την εφαρμοστέα νομοθεσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και την Ελβετία, ο οποίος καταρτίστηκε και εγκρίθηκε από τη διοικητική επιτροπή για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2013. Πράγματι, μολονότι τα έγγραφα αυτά συνιστούν χρήσιμα μέσα ερμηνείας του κανονισμού για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, εντούτοις δεν έχουν δεσμευτική ισχύ και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να δεσμεύουν το Δικαστήριο κατά την ερμηνεία του κανονισμού αυτού.

Το Δικαστήριο καταλήγει ότι ένα πρόσωπο το οποίο βρίσκεται σε κατάσταση όπως αυτή του SF εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, και ειδικότερα του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχείο ε', του κανονισμού αυτού, με αποτέλεσμα η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία να είναι εκείνη του κράτους μέλους κατοικίας του εν λόγω προσώπου.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαίνεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο

² Οι οποίοι αφορούν τα πρόσωπα που έχουν αποσπασθεί, τα πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, τα πρόσωπα που έχουν επιλέξει προαιρετική υπαγωγή ή προαιρετική ασφάλιση, καθώς και τα μέλη του επικουρικού προσωπικού των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

³ Οι οποίες αφορούν τα πρόσωπα που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, τους δημοσίους υπαλλήλους, τους ανέργους και τα πρόσωπα που καλούνται ή καλούνται εκ νέου να εκτελέσουν στρατιωτική θητεία ή τα οποία εκτελούν πολιτική υπηρεσία σε κράτος μέλος.

εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582